

Т.М. Кришталь, доц., канд. екон. наук, В.С. Чубань, канд. екон. наук
Академія пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля МНС України

Особливості фінансового забезпечення органів та підрозділів міністерства надзвичайних ситуацій України

У статті розглянуто особливості побудови та реалізації фінансового механізму МНС. Обґрунтовані можливі шляхи удосконалення фінансового забезпечення органів та підрозділів МНС як підсистеми фінансового механізму на основі запровадження моделі часткової фінансової автономії.
кошторис, бюджет, фінансування, фінансове забезпечення, фінансовий механізм органів та підрозділів МНС

Постановка проблеми. В умовах трансформації економічної системи України актуальним напрямком наукових досліджень є розробка теоретичних аспектів фінансового механізму утримання Міністерства надзвичайних ситуацій (МНС) та його підрозділів, який є складовою господарського механізму держави. На сьогоднішній день успішне функціонування МНС має надзвичайно важливе значення, оскільки міністерство – це головний орган у системі центральних органів виконавчої влади щодо забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання та реагування на надзвичайні ситуації, ліквідації їх наслідків. Виконання поставлених завдань неможливе без побудови ефективного фінансового механізму.

Аналіз останніх джерел досліджень і публікацій. Дослідити проблеми фінансового забезпечення у бюджетній сфері допомогли роботи Д'якової І., Єпіфанова А., Лютої О., Опаріна В., Пігуль Н., Сало І. та інших вчених, які представляють різні галузі економічної науки.

Безпосередньо проблеми фінансового забезпечення пожежної безпеки як складової техногенної безпеки було розглянуто у роботах Бублик М., Труш О., Чубенка А., Куценко М. та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Водночас комплексне дослідження особливостей фінансового забезпечення підрозділів пожежної безпеки як суб'єктів господарювання, поки що недостатньо розкрито. Недостатня теоретична розробленість зазначених питань і необхідність наукового забезпечення діяльності суб'єктів господарювання у сфері пожежної безпеки вказують на актуальність обраної теми, зумовлюючи потребу у проведенні поглибленого наукового дослідження.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення особливостей побудови і реалізації фінансового механізму МНС та обґрунтування можливих напрямів удосконалення фінансового забезпечення органів та підрозділів МНС, що є складовим елементом фінансового механізму держави.

Результати дослідження. На території України десятиліттями існує високий рівень техногенної та природної небезпеки, який вимагає вжиття невідкладних заходів щодо запобігання надзвичайних ситуацій (НС) та визначення джерел їх фінансування.

Щороку у світі розмір завданих збитків від природних та техногенних катастроф перевищує 250 млрд. доларів. Слід зазначити, що більша частина НС природного характеру є наслідками деструктивного впливу техногенного та антропогенного походження [2].

Забезпечення здійснення в Україні ефективного цивільного захисту як системи організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних, протиепідемічних та інших заходів, які реалізуються центральними й місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підпорядкованими їм силами і засобами, підприємствами, установами та організаціями, добровільними рятувальними формуваннями, що забезпечують виконання цих заходів з метою запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій, які загрожують життю та здоров'ю людей та завдають матеріальних збитків [1], потребує значних фінансових ресурсів.

У рішенні проблем захисту населення і територій від НС виключно важливою є економічна складова, а саме побудова та введення в дію ефективних економічних механізмів стимулювання практичної діяльності з попередження виникнення НС і залучення необхідних для цього немалих інвестицій.

Під економічним механізмом, що здатний допомогти вирішенню завдань у сфері державного управління цивільного захисту, розуміють установлення загальних норм і правил забезпечення економічних стимулів чи регуляторів, які дозволяють досягти раціонального рівня ризику НС, а також організації ефективних дій з їх ліквідації та подолання наслідків [4].

До найпоширеніших економічних механізмів забезпечення безпеки можна віднести такі [2-5]:

- механізми економічної відповідальності, порушення яких веде до пред'явлення економічних санкцій, у тому числі: механізми плати за ризик (плата за забруднення довкілля, диференціація ставок податку на майно залежно від міри зносу і новизни вживаних видів техніки і устаткування); механізми квот (норм, нормативів, вимог і технологій, штрафів, аж до зупинки виробництва);

- механізми перерозподілу ризику (механізми страхування і перестраховки) за дією на підприємствах механізми страхування близькі до механізмів плати за ризик, оскільки страховий внесок залежить від рівня ризику;

- механізми стимулювання зниження ризику. На відміну від попередніх механізмів – це механізми прямої дії, що роблять для підприємств вигідним вкладення засобів у заходи зі зниження ризику. Сюди відносяться системи пільгового оподаткування, кредитування, змішаного (бюджетного і позабюджетного) фінансування програм по підвищенню рівня безпеки;

- механізми комплексної оцінки соціально-економічного рівня країни (регіону) за критеріями безпеки. Така оцінка фактично відбиває громадські пріоритети, порівнює рівень економічного розвитку, рівень життя і рівень безпеки;

- механізм резервування об'єднує способи утворення резервів трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, для реагування на НС, ліквідації і зменшення втрат від них. На відміну від інших груп економічних механізмів, спрямованих в основному на підвищення рівня безпеки або зниження ризику, механізм резервування дозволяє створити умови для своєчасного реагування на НС і ліквідації їх наслідків.

Для фінансування витрат, пов'язаних з ліквідацією надзвичайних ситуацій усіх рівнів створюються за рахунок державного та місцевих бюджетів, відповідні (для кожного рівня надзвичайної ситуації) резерви фінансових і матеріальних ресурсів. Якщо для локалізації або ліквідації НС необхідні матеріальні та фінансові ресурси, що перевищують власні можливості, то місцева або об'єктова комісія звертається за допомогою до регіональної комісії. Необхідно зауважити, що на сьогоднішній день на

ефективність функціонування органів і підрозділів МНС негативний вплив мають наступні фактори: незадовільний стан фінансування, брак грошових коштів для оновлення матеріально-технічної бази органів та підрозділів МНС, обмеженість джерел формування фінансових ресурсів та жорстка регламентація напрямків їх використання. Вирішення зазначених проблем в значній мірі залежить від ефективності побудови та реалізації фінансового механізму органів та підрозділів МНС.

Слід зазначити, що фінансовий механізм функціонування закладів МНС має свої відмінності, що обумовлені неприбутковою природою бюджетної сфери, особливостями джерел мобілізації та порядку розподілу грошових коштів.

Фінансове забезпечення органів та підрозділів МНС – це метод фінансового механізму, що визначає принципи, джерела й форми фінансування суб'єктів господарювання, чия діяльність спрямована на охорону життя та здоров'я громадян, збереження та відновлення національного багатства і навколишнього природного середовища від надзвичайних ситуацій та їх наслідків.

Згідно ст. 88 Закону України „Про правові засади ЦЗ” фінансування заходів у сфері цивільного захисту, включаючи заходи щодо попередження, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності і господарювання, а також добровільних пожертвувань фізичних і юридичних осіб, благодійних організацій та об'єднань громадян, інших не заборонених законодавством джерел.

Ефективне функціонування фінансового механізму МНС повинно ґрунтуватися на наступних вимогах до взаємодії його елементів:

- цілеспрямованості кожного елемента фінансового механізму на виконання властивого йому завдання;
- спрямування дії всіх елементів фінансового механізму на процес отримання передбаченого обсягу фінансових ресурсів з метою покриття витрат відповідної діяльності;
- зворотного зв'язку елементів фінансового механізму вертикального та горизонтального рівнів;
- своєчасності реагування складових фінансового механізму на зміни макро- та мікросередовища.

Схематично структурно-логічна модель організації фінансового механізму органів та підрозділів МНС наведена на рис. 1.

Побудова структурно-логічної моделі організації фінансового механізму органів та підрозділів МНС свідчить про те, що всі складові фінансового механізму є взаємопов'язаними і взаємозалежними, але разом з тим, кожен елемент функціонує відносно самостійно. Це обумовлює необхідність узгодження дії складових фінансового механізму. Реалізація фінансового забезпечення проявляється у визначенні джерел, форм та методів забезпечення та використання фінансових ресурсів органами та підрозділами МНС.

Важливою підсистемою фінансового механізму є фінансове регулювання, яке включає: правове регламентування, фінансове прогнозування, фінансове планування, фінансовий контроль. Правове регламентування відображається в розробленні та прийнятті законодавчих актів, щодо організації діяльності органів та підрозділів МНС. На стадії фінансового планування та прогнозування визначаються фінансові можливості функціонування органів та підрозділів МНС. Фінансовий контроль передбачає сукупність заходів пов'язаних з перевіркою, спостереженням за процесами формування та використання фондів фінансових ресурсів.

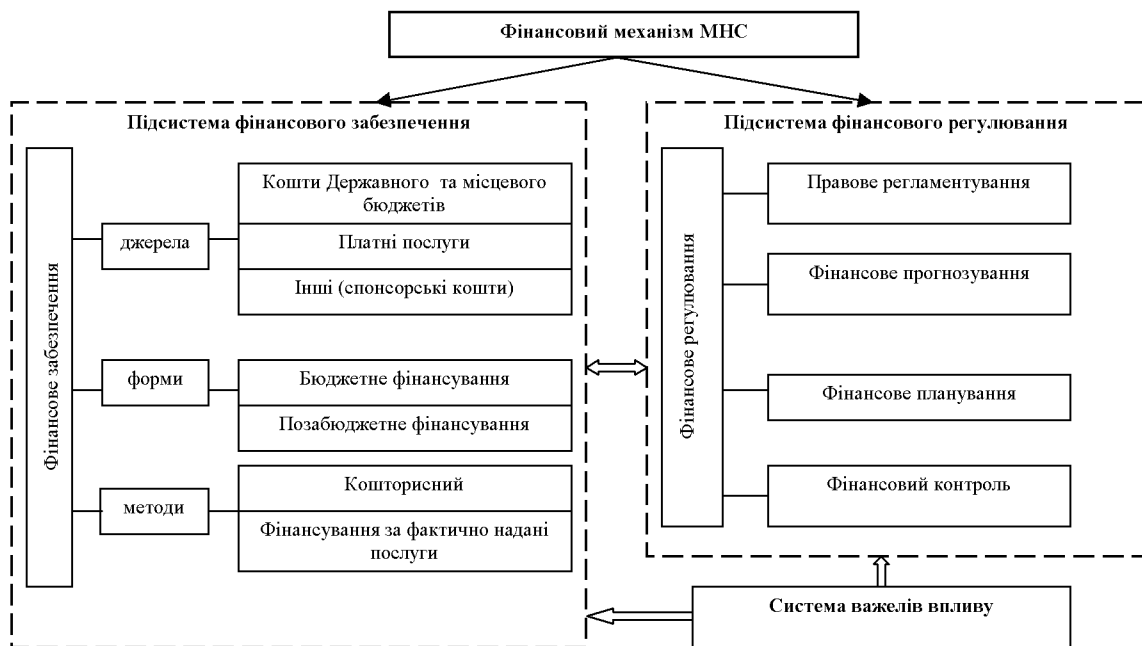

Рисунок 1 – Структурно-логічна модель організації фінансового механізму МНС

Значну роль в організації фінансового механізму МНС відіграє система важелів впливу, що включає нормативи, ліміти, резерви. Норми затверджуються органами законодавчої та виконавчої влади. Нормативи характеризують повний рівень забезпечення видатків, різних видів витрат фінансових ресурсів.

Фінансові ліміти є певним обмеженням на витрати, що встановлюються органами державної влади, в тому числі ліміти бюджетного фінансування для закладів бюджетної сфери. Резерви мають нейтралізувати вплив непередбачуваних факторів, що можуть виникнути в майбутньому.

Основою ефективного функціонування МНС є фінансове забезпечення. Традиційно найвагомішим джерелом фінансового забезпечення органів і підрозділів МНС є кошти державного та місцевих бюджетів, тоді як кошти, отримані з інших джерел, — лише додатковий фінансовий ресурс. Отже, основною формою фінансового забезпечення МНС є бюджетне фінансування. Вітчизняна економічна енциклопедія дає таке визначення бюджетному фінансуванню: це — надане в безповоротному порядку грошове забезпечення, виділення (асигнування) коштів із державного (місцевого) бюджету на витрати, пов'язані з виконанням державних замовлень, державних програм, утримання державних організацій.

Л. Воронова вважає, що «бюджетне фінансування — це безповоротний безвідплатний відпуск коштів з Державного та місцевих бюджетів на виконання загальнодержавних функцій, функцій місцевого самоврядування та забезпечення функціонування бюджетних підприємств, установ та організацій» [6].

Основним методом бюджетного забезпечення є кошторисне фінансування. Методичні підходи щодо тлумачення сутності кошторисного фінансування наведені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Методичні підходи щодо тлумачення сутності кошторисного фінансування

Автор (джерело)	Визначення
С. І. Юрій, Й. М. Бескид	забезпечення державними грошовими коштами установ і організацій соціально - культурної сфери, оборони, органів державного управління
А. О. Єпіфанов, І. І. Д'яконова, І. В. Сало	фінансування видатків бюджетних установ за рахунок видатків відповідних бюджетів
В. М. Опарін	забезпечення витрат за рахунок зовнішнього фінансування
Словник бюджетної термінології	виділення коштів на утримання закладів, установ і організацій, виконання певних програм і реалізацію певних заходів на підставі спеціального фінансового документа — кошторису

Розглядаючи поняття «кошторисне фінансування», більшість вітчизняних вчених трактують його з точки зору забезпечення витрат бюджетних установ за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів [3].

Зміни у фінансовому забезпеченні дозволяють отримати органам та підрозділам МНС можливість:

- на власний розсуд використовувати матеріальні та частину фінансових ресурсів, що знаходяться у їх розпорядженні. Так, бюджетні заклади отримали право здавати в оренду іншим підприємствам і організаціям будівлі та споруди, транспортні засоби, інші матеріальні цінності;

- надавати послуги на платній основі;

- встановлювати ціни на послуги таким чином, щоб вони відповідали завданню самоокупності та самофінансування.

За своїм змістом кошторисне фінансування охоплює не тільки ті кошти, що надаються з бюджетів, але й ті, що надходять за рахунок здійснення господарської діяльності. На думку Пігуль Н. та Лютої О., з якою погоджуємося і ми, під кошторисним фінансуванням слід розуміти покриття витрат бюджетних установ з метою виконання ними функцій та завдань, спрямованих на досягнення суспільних благ за рахунок бюджетного фінансування та позабюджетних коштів, які надходять в результаті надання платних послуг та отримання спонсорської допомоги.

В даний час, зростає роль позабюджетних джерел фінансування у забезпеченні функціонування закладів бюджетної сфери. Позабюджетні надходження грошових коштів та доходів в матеріальній чи нематеріальній формі, які отримує бюджетний заклад, є результатом його самостійної фінансово-господарської діяльності. Основними джерелами позабюджетних коштів є кошти за надання платних (договірних) послуг та спонсорські кошти, які останнім часом набувають широкого використання. Однією із форм фінансування соціальних проектів та цільових програм бюджетних установ може бути фандрайзинг, що представляє собою спеціально організований процес збору коштів на реалізацію проектів неприбуткових організацій [5].

Фінансування органів та підрозділів МНС на основі фандрайзингу здійснюється за допомогою наступних інструментів:

- гранту – добродійного пожертвування (внеску), що надається донорською організацією для реалізації неприбуткового проекту або програми;

- безпроцентної поворотної фінансової допомоги (поворотного гранту), що надається неприбутковій організації для реалізації проектів, які припускають отримання доходів в результаті здійснення діяльності щодо проекту. Поворотна фінансова допомога припускає повне або часткове повернення наданого фінансування;

– оплати послуг на договірній основі з приводу проведення семінарів, досліджень для неприбуткової організації фандрайзинговими компаніями.

Некомерційна діяльність органів та підрозділів МНС не має на меті отримання прибутку і здійснюється у загальнодержавних інтересах з метою залучення додаткових фінансових ресурсів.

Основні джерела формування та напрямки використання коштів установ МНС представлені на рисунку 2.

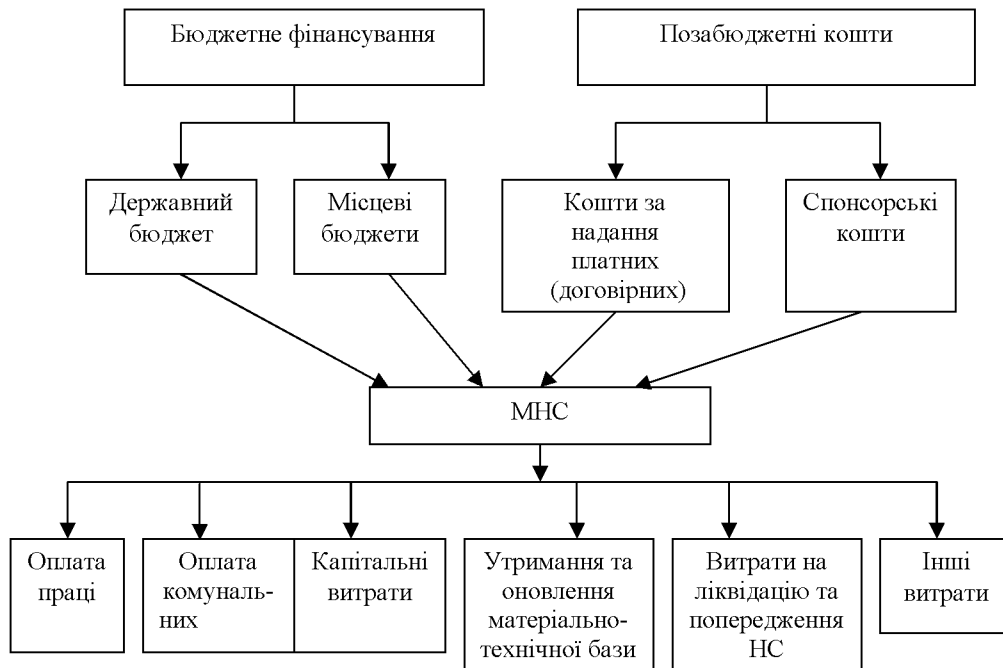

Рисунок 2 – Джерела формування та напрямки використання коштів бюджетних установ

Реалізація кошторисного фінансування здійснюється на основі принципів плановості, цільового характеру, виділення коштів залежно від фактичних показників, підзвітності [3].

Слід зазначити, що кошторисне фінансування, як метод фінансового забезпечення, має як переваги, так і недоліки. Серед переваг кошторисного фінансування слід відмітити те, що за допомогою даного методу забезпечується відповідність доходної та видаткової частини кошторису, тобто фінансування планових витрат бюджетної установи відбувається в повному обсязі. Окрім того, кошторисне фінансування передбачає жорсткий та постійний фінансовий контроль за витрачанням грошових коштів.

Одночасно, кошторисне фінансування має значні недоліки, які пов'язані з тим, що даний метод не передбачає достатніх стимулів для раціонального і ефективного господарювання та взаємозв'язку між рівнем фінансування бюджетної установи та результатами її діяльності. Відповідно здійснюється фінансування лише мережі бюджетних установ, а не наданих ними послуг. Окрім того, законодавством закріплено зв'язок джерел надходження коштів спеціального фонду з напрямками їх використання і заклад не може вільно, на власний розсуд розпоряджатися заробленими коштами, тобто фактично відсутня фінансова автономія органів та підрозділів МНС.

Слід зазначити, що в світі існує декілька моделей фінансової автономії суб'єктів господарювання, а саме: мінімальної автономії, часткової автономії та повної автономії (рис. 3) [3].

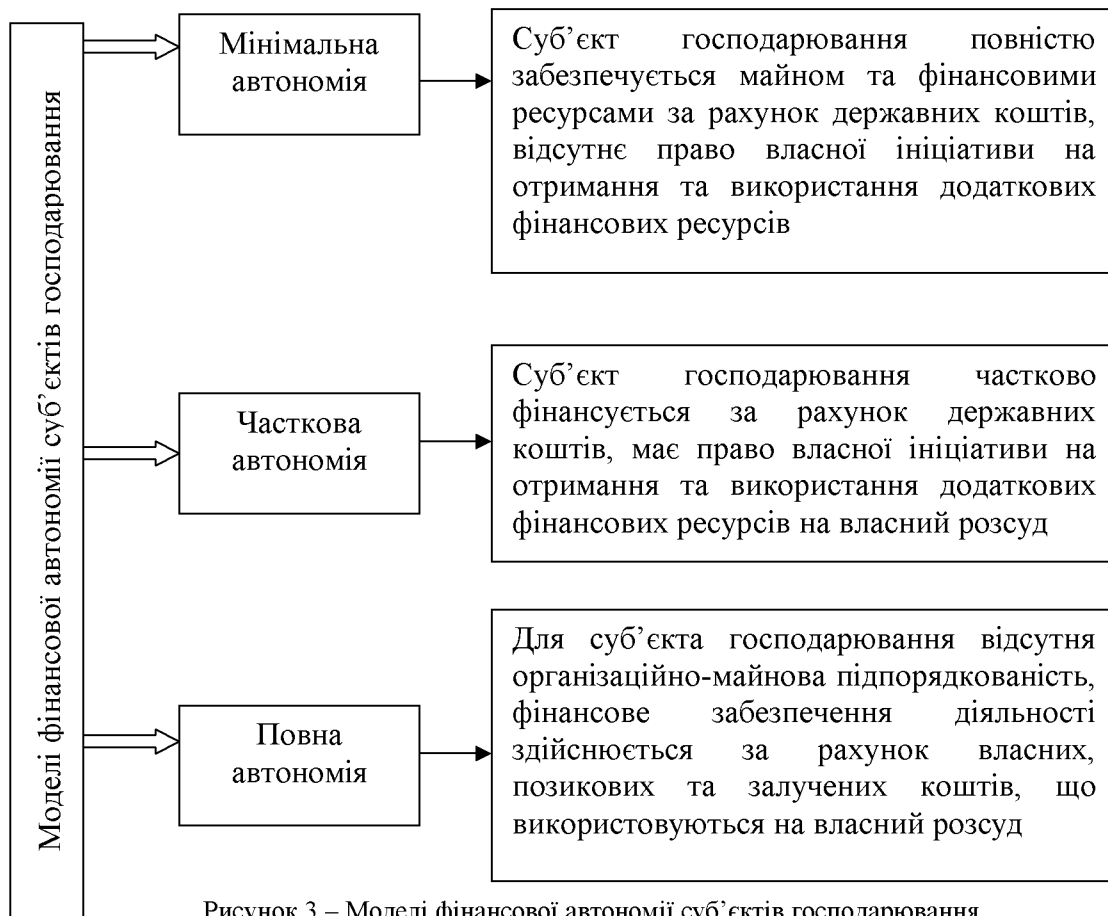

Рисунок 3 – Моделі фінансової автономії суб'єктів господарювання

Враховуючи те, що на сьогоднішній день одним із основних джерел фінансування органів та підрозділів МНС залишаються кошти бюджетів різних рівнів, можна зробити висновок, що МНС притаманна модель мінімальної автономії.

Економічна ситуація, що склалася у державі, зумовлює обмеження фінансування бюджетних установ, у тому числі й Міністерства надзвичайних ситуацій України. Безумовно, таке ставлення негативно впливає на ефективність виконання Міністерством його завдань і функцій. І як наслідок – актуальною стає потреба додаткового фінансування діяльності МНС України. Тому, на наш погляд, з метою підвищення ефективності функціонування закладів бюджетної сфери доцільно запровадити модель часткової автономії. Це дасть можливість бюджетним установам в окремих сферах економіки не тільки самостійно залучати додаткові фінансові ресурси, але й витратити їх виходячи із власних потреб, що може стати стимулом для їхнього розвитку і навіть виникнення конкуренції за право реалізовувати власні товари чи послуги на ринку.

Погоджуючись з думкою А.С. Філіпенко, якщо відштовхуватися від розподільчої функції фінансів щодо акумулювання грошових коштів у конкретних видах цільових фондів, та з метою оптимізації і підвищення процедури сплати до бюджетів місцевих податків і зборів суб'єктами господарювання, доцільно запропонувати збір до цільового фонду для акумулювання коштів, які б використовувалися на заходи щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій в регіоні (області, районі, місті). Такий фонд повністю відповідав би законодавчому визначенню цільових фондів, а саме «цільові фонди – це фонди, які створені відповідно до Законів України і формуються за рахунок визначених законами України податків і зборів

(обов'язкових платежів) юридичних осіб незалежно від форм власності та фізичних осіб».

Кошти фонду можна використовувати для якісної організації дій МНС щодо ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків. Розмір збору має бути визначено кожною адміністративною одиницею з урахуванням усіх власних особливостей, до речі, як це робиться відповідно до Порядку встановлення нормативів збору за забруднення навколишнього середовища, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 р. Порядок використання коштів має бути максимально деталізований та закріплений нормативним актом.

Пошук шляхів вдосконалення фінансування діяльності МНС науковці України не залишили поза увагою. Так, А. Чубенко розглядає можливість додаткового фінансування МНС за рахунок розробки і прийняття загального переліку додаткових платних послуг, що надаються МНС у сфері цивільного захисту [5].

Проте дуже важливо, щоб в ролі основного чинника механізму фінансового забезпечення залишався державний бюджет з метою якісного виконання МНС України своїх основних функцій. Основна сутність державного фінансування полягає в тому, що за допомогою цього механізму налагоджуються грошові відносини, які з одного боку, виникають між державою і МНС, - з іншого, з точки зору спрямування та використання грошових коштів центрального фонду на розширене відтворення, підвищення рівня життя, задоволення суспільних потреб і забезпечення інших безпосередніх державних заходів. Обсяг, своєчасність і повнота фінансування значною мірою залежать від рівня централізації фінансових ресурсів і мобілізації коштів до бюджету, а це в свою чергу залежить від дотримання фінансової дисципліни окремими платниками податків, від рівня виконання доходної частини бюджету України.

Аналізуючи фінансове забезпечення МНС на 2011 рік, можна зробити висновок, що фінансування МНС в бюджеті 2011 року передбачено на суму 4 млрд. 400 млн. грн., що на 10 % більше ніж у 2010, але в бюджеті 2011 року не врахована сума коштів, передбачена на виплату зарплат, оплату комунальних платежів, придбання спецодягу та пального для спецтехніки МНС, також подорожчання паливно-мастильних матеріалів. Як наслідок – МНС не дофінансоване мінімум на суму 850 млн.грн. Як приклад, в табл. 2 відображено орієнтовний розподіл граничних обсягів асигнувань на 2011 рік за КПКВ 3201280 "Забезпечення діяльності сил цивільного захисту" для Управління МНС в Черкаській області.

Таблиця 2 – Орієнтовний розподіл граничних обсягів асигнувань на 2011 рік за КПКВ 3201280 "Забезпечення діяльності сил цивільного захисту" для Управління МНС в Черкаській області¹

№ з/п	Найменування підрозділів	Планується на рік тис.грн.
1	КЕКВ 1131 Предмети, матеріали, обладнання та інвентар, у тому числі м'який інвентар та обмундирування	
	Закупівля запасних частин (автошини, акумуляторні батареї, інше)	153,00
	<i>Закупівля ПММ:</i>	<i>600,00</i>
	бензин А-95	150,15
	бензин А-76	251,10
	дизельне пальне	198,75
		Продовження таблиці 2

¹ Дані офіційного сайту МНС - http://www.mns.gov.ua/content/target_programs.html

	<i>Закупівля ПММ для виконання Програми протимінної діяльності</i>	55,00
	бензин А-76	36,50
	дизельне пальне	18,50
	<i>Закупівля речового майна</i>	262,30
	кітель брюки, куртка брюки	99,90
	черевики з високими берцями	99,66
	костюм літній повсякденний робочий	62,74
	<i>Всього за КЕКВ 1131</i>	1070,30
2	КЕКВ 1134 Оплата послуг крім комунальних	
	Страхування ТЗ	92,48
	Поточний ремонт будівель	120,00
	<i>Всього за КЕКВ 1134</i>	212,48
3	КЕКВ 2110 Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	
	Стволи ручні комбіновані багаторежимні	60,00
	Переносний лафетний ствол (монітор) високої продуктивності	96,00
	Рукава пожежні напірно-всмоктуючі (всмоктуючі)	54,00
	Спеціальні аварійно-рятувальні машини, оснащення та майно	1210,00
	Гідрокостюм сухого типу	45,00
	Повітряно дихальні апарати з водолазним устаткуванням	75,00
	<i>Всього за КЕКВ 2110</i>	1540,00
	Разом за КПКВ 3201280	2822,78

Висновки. Ефективне функціонування бюджетних установ можливе лише за умови чітко налагодженого фінансового механізму. Проведені нами дослідження свідчать про те, що фінансовий механізм бюджетних закладів відображає специфіку організації фінансових відносин у даній сфері, яка проявляється у реалізації фінансового забезпечення. Подальше удосконалення фінансового забезпечення функціонування бюджетних закладів, на нашу думку, передбачає необхідність переходу від моделі мінімальної фінансової автономії до моделі часткової фінансової автономії.

Перспективи подальших досліджень. Реформування системи цивільного захисту держави (в тому числі зміни складу та основних завдань МНС України), які були проведені в останні роки, у певній мірі призвели до розрегульованості законодавчої, нормативно-правової та організаційно-методичної бази функціонування системи, розбалансованості системи управління та угруповання сил реагування на надзвичайні ситуації. Матеріально-технічне оснащення підрозділів реагування на надзвичайні ситуації залишається на низькому рівні та не відповідає сучасним вимогам. Технології захисту територій та ліквідації наслідків техногенних та природних катастроф, єдина база прогнозно-моделюючих систем та комплексів з прогнозування загрози і виникнення надзвичайних ситуацій, масштабів їх наслідків щодо підготовки управлінських рішень, створюються та впроваджуються в практику повільно. Тому, як ніколи раніше, управління та фінансування в даній системі необхідно здійснювати на науковій основі.

Список літератури

1. Про правові засади цивільного захисту : Закон України від 24.06.2004 р. № 1859 // Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 39. - Ст.488.
2. Бублик М. Аналіз ефективності превентивних заходів щодо техногенної безпеки в Україні // Економічний аналіз. - 2010 рік, - Випуск 7.- С.22-27
3. Пігуль Н. Г. Особливості реалізації фінансового механізму бюджетних установ / Н. Г. Пігуль, О. В. Люта // Вісник Академії митної служби України. Серія : «Економіка». – Дніпропетровськ, 2010. – № 2 (44). – С. 94-101.
4. Труш О.О. Методологічні засади компаративної політики у сфері цивільного захисту / Актуальні проблеми державного управління. - № 1(37) 2010 // [Електронний ресурс]. Режим доступу - <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/apdu/2010-1/doc/1/17.pdf>
5. Чубенко А. Г. Проблемні питання вдосконалення правового регулювання внутрішнього фінансового контролю у сфері цивільного захисту. Кримський юридичний вісник. – Сімферополь, 2009. – Вип. 1 (5). – 276 с.
6. Фінансове право: Підручник / (Алісов Є. О., Воронова Л. К., Кадькаленко С. Т. та ін.); Керівник авт. колективу і відп. ред. Л. К. Воронова. — Видання друге, виправлене та доповнене. — Х.: Фірма «Консум», 1999. — 496 с.

Т. Кришталь, В. Чубань

Особенности финансового обеспечения органов и подразделений министерства чрезвычайных ситуаций Украины

В статье рассмотрены особенности построения и реализации финансового механизма МЧС. Обоснованы возможные пути усовершенствования финансового обеспечения органов и подразделений МЧС как подсистемы финансового механизма на основе внедрения модели частичной финансовой автономии.

T. Krushtal, V. Chuban

The peculiarities of the financial provision of the bodies and departments of the ministry of emergencies of Ukraine

The article is devoted to the structural characteristics and implementation of the financial mechanism of the MOE. There have been given arguments to the possible ways of improving the financial provision of the bodies and departments of the MOE as a subsystem of a financial mechanism based on the implementation of the model of partial financial autonomy.

Одержано 30.11.2011